

Lerum og «Livets døtre»

May Grethe Lerum ble, med bokserien «Livets døtre», lansert av Bladkompaniet sommeren 1993 som en av de nye talentene innen underholdningslitteraturen. Serien ble fort en suksess, både blant kritikere og publikum. I dag er bok nummer 24 til salgs i alle landets kiosker og bokhandlere.

Dette er kanskje ikke så rart, for den tidligere journalisten May Grethe Lerum skriver godt. Hun skildrer mennesker og dagligliv med troverdighet og innlevelse — kjærlighet, død, sykdom, tro, håp og svik. Vi følger mor og datter, i slektsledd etter slektsledd, i spennet mellom fattigdom og rikdom, leg og lærd i et bonde-Norge fra midten av 1600-tallet og godt og vel hundre år framover.

Dette halvtimes portrettet forsøker å komme forfatteren av «Livets døtre» nærmere inn på klingen, samtidig som vi følger tilblivelsen av en av bøkene fra skrivebord til kioskhylle. Vanlige lesere av bokserien, samt såkalte eksperter, ytrer seg om leseropplevelser, økonomi og litteratur.

NRK1 tirsdag kl. 21.55

Gløtt inn i Rolf Jacobsens HEMMELIGE LIV

Han var lyrikeren som rørte alles hjerter med sin varme og stillferdige avskjed med sin livsleddsager. I en alder av 78 år utgav Rolf Jacobsen i 1985 diktsamlingen «Nattåpent», en bok som gjorde Hamar-dikteren til allmannseie og skaffet ham den oppmerksomheten i brede folkelag som han lenge hadde fortjent. I «Nattåpent» sto han også fadder til ordet «Anderledeslandet», med diktet som ni år etter ble omfavnet, brukt og misbrukt i EU-kampens hete.

Hanne Lillebo:
«Rolf Jacobsen.
Ukjente dikt og
tekster»
Gyldendal.
Anmeldt av
Knut Fjeld

«Nattåpent» var Rolf Jacobsens tolvte og siste diktsamling, utgitt mer enn 50 år etter debuten med «Jord og jern» i 1933. I 1990 sendte forlaget ut hans samlede produksjon under tittelen «Alle mine dikt», der Jacobsen selv tok et lite forbehold i forordet: «Dette er alle de dikt jeg har utgitt i bokform. Jeg får si «nesten alle», ettersom jeg har luket ut en liten håndfull, særlig blant de litt eldre diktene, da emnene her nok er bedre uttrykt i senere og andre samlinger».

Ukjente tekster

«Alle mine dikt» er boka som alle gode Jacobsen-venner har i bokhylla. Denne uka kommer Gyldendal med boka som de beste vennene vil plassere ved siden av Hanne Lillebos samling av dikterens ukjente dikt og tekster. Og dette er altså ingen «greatest hits», men heller en kolleksjon «rarities», for å benytte musikkpråket. I boka offentliggjøres dikt som aldri har stått på trykk, sammen med noveller, artikler, slagertekster og komposisjoner (!). Tekster som spenner fra det mer kuriøse og dermed forbeholdt de spesielt interesserte, til ting som bidrar til å utfylle og forklare Rolf Jacobsens utvikling som lyriker. I tid spenner samlingen over nesten seks ti-år, fra 1925 til 1993.

Introduksjon

Boka er en skattkiste, og samtidig en interessant og løfterik introduksjon til Rolf Jacobsens biografi - en bok som også etter alt å dømme vil bli fort i pennen av Hanne Lillebo.

Hun er Hamar-jenta som skrev hovedoppgave om sitt kjente bysbarn, og som gjennom mange og lange samtaler kom til å kjenne dikteren godt på hans eldre dager. Fra sitt faglige ståsted føttet hun også raskt interesse for det hun i

sitt fyldige forord til boka omtaler som «Rolf Jacobsens hemmelige tekstliv». Denne interessen førte henne over i et møyssommelig detektivarbeid, og avdekket Jacobsens fortid som artikkelskribent, novelleforfatter, slagertekstforfatter og komponist - alt før han ble kjent som lyriker med «Jord og jern».

Skrelle løk

Undertittel på Lillebos bok er «En liten kvast med tusenfryd og fire rare løk». Uforståelig inntil orde- ne gjenfinnes i diktet «Gårdsrum» fra 1934, også gjengitt i boka. Og på mange måter beskriver setningen boka innhold: Lillebo har plukket opp små blomster som er blitt stående igjen etter Rolf Jacobsen, og hun har også skrellet løkens lag og dermed funnet fram til ukjente sider.

Boka inneholder 20 dikt fra perioden 1928 til 1992. De fleste er skrevet i tradisjonell versform, og ikke i den frie formen som Rolf Jacobsen var eksponent for og mest kjent for. Det ligger i sakens natur at denne delen av boka er den mest spennende.

Forvarsel

Mange av diktene er i sitt innhold forvarslar om det som skal komme, og illustrerer på sjarmende vis hvordan mesteren også en gang har vært læregutt. Andre kan virke å være utelatt av «offisielle» diktsamlinger mer av tilfeldighet.

At Rolf Jacobsen i 1929 - 1934 skrev slagertekster under psevdonymet «Rolf Høvre», og at produksjonen blant annet omfattet den norske teksten til velkjente «Mustalainen» er en overraskelse for de fleste. Like så at han også komponerte kor-satser, trolig uten å kunne skrive noter.

En annen lite kjent side ved lyrikeren er fire noveller skrevet på

EN
KVAST
TUSENFRYD:
Hanne Lillebo
har samlet Rolf
Jacobsens
ukjente dikt og
tekster.

slutten av tjuetallet og trykt i «Illustrert Familieblad». Sterkest er utvilsomt science fiction-historien «Den siste flamme» fra 1929, en tekst som tar leseren hundre år fram i tid, til atomets spaltning og verdens tilintetgjørelse - en tankevekkende og velkomponent variant av fortellingen om Adam og Eva i Paradisets hage.

Mørke år

Rolf Jacobsen ble medlem av Nasjonal Samling høsten 1940, satt

under krigen som redaktør av avisen «Glåmdalen» og ble etter frigjøringen dømt til tre og et halvt års fengsel ved landssvikoppgjøret.

Omstendighetene omkring dette, var nok medvirkende til at det skulle gå hele 16 år mellom samlingen «Vrimmel» (1935) og den neste «Fjernetog» (1951). De som hadde håpet at Hanne Lillebos bok skulle åpne noe for Rolf Jacobsens «mørke år», vil bli skuffet. Noen av diktene fra krigsåra

kan i sitt innhold gi grunnlag for teoretisering om dikterens ståsted og vegvalg i vanskelige år. Men som Lillebo skriver i forordet: «Det er fortsatt uklårheter omkring hans situasjon under den annen verdenskrig. Her kreves mer biografisk forskning før man kan trekke noen endelig konklusjon».

Den kommer i biografien.